

Ministerieel besluit tot voorlopige bescherming als archeologische site van de grafheuvelgroep in Mol (Postel)

DE VLAAMSE MINISTER VAN BUITENLANDS BELEID EN ONROEREND ERFGOED,

Gelet op het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, artikel 6.1.1;

Gelet op het besluit van de Vlaamse Regering van 25 juli 2014 tot bepaling van de bevoegdheden van de leden van de Vlaamse Regering, artikel 6, 1°;

Gelet op de adviesvraag bij het college van burgemeester en schepenen van Bornem, ingediend op 21 november 2017;

Overwegende dat het advies niet tijdig is meegedeeld en dus geacht wordt gunstig te zijn;

Gelet op de adviesvraag bij de departementen of agentschappen van de Vlaamse overheid, bevoegd voor ruimtelijke ordening, woonbeleid en onroerend erfgoed, leefmilieu, natuur en energie, mobiliteit en openbare werken, landbouw en visserij, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Gelet op het advies van de Vlaamse Commissie Onroerend Erfgoed, gegeven op 14 december 2017, waarvan de behandeling is opgenomen in bijlage;

Overwegende dat het karterend en evaluerend onderzoek op de grafheuvelgroep van Postel, uitgevoerd door het agentschap Onroerend Erfgoed, waarvan de resultaten zijn opgenomen in het beschermingsdossier, de erfgoedwaarde van de site aantoonst;

Overwegende dat de grafheuvelgroep van Postel archeologische waarde bezit die als volgt wordt gemotiveerd:

In de Antwerpse en Limburgse Kempen is een relatief groot aantal vindplaatsen (nederzettingen, akkercomplexen, grafvelden) uit de metaaltijden en ijzertijd gekend. Deze komen echter in de meeste gevallen aan het licht in het kader van preventief onderzoek bij bouwwerken, en komen dan ook meestal in een 'versnipperde' toestand aan het licht. Veel van deze sites zijn ook sterk aangetast door het vroegere landgebruik als akker of door vroegere bouwwerkzaamheden. Sites waar in de topografie de aanwezige grafheuvels nog duidelijk zichtbaar en gaaf bewaard zijn, zijn heel schaars.

De grafheuvelgroep van Postel is dan ook uitzonderlijk goed bewaard, zowel qua topografie als bodemkundige bewaring. Bovendien is de ruimere landschapsarcheologische context eveneens van groot belang, met de nabijheid van andere gedocumenteerde grafheuvels en Celtic Fields. Het grafveld maakt dan ook deel uit van een relatief goed bewaard prehistorisch 'fossiel' landschap, wat het onderzoekspotentieel en de erfgoedwaarde van de site uiteraard sterk vergroot. De site heeft dan ook om deze redenen een belangrijke archeologische waarde,

BESLUIT:

Artikel 1. Met toepassing van artikel 6.1.1 tot en met artikel 6.1.11 van het Onroerendergoeddecreet van 12 juli 2013 en artikel 6.2.1 van het Onroerendergoedbesluit van 16 mei 2014 worden de volgende onroerende goederen voorlopig beschermd als archeologische site:

grafheuvelgroep van Postel in Mol, Bergeyksedijk zonder nummer, bekend ten kadaster: Mol, 2de afdeling, sectie A, perceelnummers 18 F5, 18 H4, 18 K4, 18 N4 en 18 P4.

De voorlopig beschermde onroerende goederen zijn aangeduid op het plan dat als bijlage bij dit besluit wordt gevoegd.

De fotoregistratie van de fysieke toestand van de voorlopig beschermde goederen wordt als bijlage bij dit besluit gevoegd.

Art. 2. De archeologische site heeft archeologische erfgoedwaarde.

De erfgoedelementen en de erfgoedkenmerken van de archeologische site zijn:

Naast de in de topografie bewaarde grafheuvels toont het onderzoek in het gebied eveneens een goede bodemkundige bewaring aan. Andere tussen de grafheuvels gelegen grafstructuren of andere sporen zullen naar verwachting dan ook goed bewaard zijn. Naast sporen zijn naar verwachting ook archeologische artefacten, bijvoorbeeld bijgiffen bij de graven, aanwezig.

Art. 3. Voor de beschermde archeologische site gelden de volgende beheersdoelstellingen:

- 1° de bescherming van de grafheuvelgroep van Postel als archeologische site beoogt in de eerste plaats een behoud *in situ* van de nog aanwezige archeologische relict en sporen (het bodemarchief). Dit omvat uiteraard de nog op het terrein zichtbare grafheuvels, maar ook het bodemarchief tussen en rond de grafheuvels. Hier kunnen immers nog een groot aantal archeologische elementen zoals grafstructuren (in de vorm van greppels of palenkransen) waarin mogelijk nog bijzettingen met menselijke resten en archeologische objecten (bijvoorbeeld bijgiffen bij de begravingen), randstructuren van het grafveld, enzovoort bewaard zijn;
- 2° de belangrijkste waarde van archeologische sites, hun kennispotentieel, wordt zonder uitzondering gereduceerd bij een omzetting naar een *ex situ*-archief. *In situ*-bewaring is dan ook de enige manier om het kennispotentieel van sites op lange termijn te vrijwaren. Indien ingrepen toch niet vermeden kunnen worden, moet het kennispotentieel van de archeologisch beschermde site omgezet worden naar kennis door middel van wetenschappelijk onderzoek. Aangezien opgraven het vernietigen van alle in de bodem opgeslagen informatie betekent, is een hoge kwaliteit van eventueel preventief onderzoek van zeer groot belang, bij uitstek bij beschermde sites. Doorgedreven verwerking en publicatie zijn noodzakelijk om *ex situ* het kennispotentieel van de *in situ*-bewaring zo goed mogelijk te benaderen en zijn dus eveneens essentieel. Bij eventueel preventief archeologisch onderzoek moet dan ook getracht worden de nieuw verworven kennis maximaal in te passen in het geheel van de reeds aanwezige kennis over de zone en zijn omgeving, en de kennis van dergelijke grafvelden en de protohistorische bewoningsgeschiedenis van de Kempen en Vlaanderen;
- 3° binnen de beschermde zone moet het streefdoel zijn om in het kader van noodzakelijke ontwikkelingen, de ingrepen in de bodem tot een absoluut minimum te beperken en geen reliëfwijzigingen uit te voeren. Daarenboven moet er gestreefd worden om schade aan de aanwezige grafheuvels door het huidige of toekomstige landgebruik te vermijden. Dit betekent dat onder andere schade aan de grafheuvels door windvallen dient te worden vermeden. Idealiter worden de aanwezige bomen op de grafheuvels dan ook verwijderd door kapping (waarbij dus de wortelstronken niet worden verwijderd), worden geen nieuwe bomen of struiken aangeplant, en wordt nieuwe

boomopslag tijdig verwijderd. Het afplaggen of frezen binnen de zone van de beschermingsterrein in functie van natuur- of andere doelstellingen dient te worden vermeden, en te worden vervangen door een gericht maaibeheer of chopperen. Bij voorkeur worden geen zware machines ingezet op het terrein, zeker niet in combinatie met natte omstandigheden. Transport over de grafheuvels dient eveneens te worden vermeden;

- 4° door het aanbrengen van afwijkende vegetatie (voorbeeld gras) op de grafheuvels kan het grafveld ook visueel in het landschap geaccentueerd worden. Eventueel kan op de site enige duiding voorzien worden door een infopaneel;
- 5° het booronderzoek ter plaatse toonde een zeer goede bodemkundige bewaring, zonder echter een noemenswaardige afdekking. Dit betekent dat ook vrij oppervlakkige bodemingrepen al grote schade aan het archeologisch bodemarchief kunnen aanbrengen;
- 6° metalen archeologische vondsten die zich onmiddellijk onder het maaiveld in de bodem bevinden kunnen van belang zijn voor de kennis van de beschermde archeologische site. De Code van Goede Praktijk (versie 2.0) stelt daarom in hoofdstuk 33 dat een erkende metaaldetectorist geen vondsten kan opsporen in beschermde archeologische sites;
- 7° het gebruik van een metaaldetector om archeologische vondsten met metalen component op te sporen dient daarom te gebeuren door een erkende archeoloog of door een erkende metaaldetectorist onder de autoriteit van een erkende archeoloog, en dit enkel in het kader van een onderzoek vanuit wetenschappelijke archeologische vraagstelling, of in functie van de opmaak of de uitvoering van een archeologienota.

Art. 4. De zakelijkrechthouder en de gebruiker van de beschermde archeologische site zijn verplicht de instandhouding en het onderhoud ervan te verzekeren door:

- 1° het goed als een goede huisvader te beheren en de nodige voorzorgsmaatregelen te nemen tegen schade ten gevolge van brand, blikseminslag, diefstal, vandalisme, wind of water;
- 2° de toestand van het goed regelmatig te controleren;
- 3° regulier onderhoud uit te oefenen;
- 4° onmiddellijk passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen te nemen in geval van nood.

Art. 5. Voor de volgende handelingen aan de beschermde archeologische site moet een toelating worden aangevraagd:

- 1° het wijzigen van het microreliëf;
- 2° elke handeling die een aanzienlijke wijziging van de landschapskenmerken tot gevolg heeft, met uitzondering van cultuurgewassen, onder meer voor de landbouw, en tuinbeplanting;
- 3° graafwerken in functie van het bouwen, verbouwen of heropbouwen van constructies;
- 4° het plaatsen van ondergrondse leidingen;
- 5° het aanleggen of wijzigen van wegen en paden;
- 6° het aanplanten, vellen en ontstronken van bomen en struiken;
- 7° wijzigen van de grondwatertafel;
- 8° zones voor grondverbetering of opslag van aarde en tijdelijke werfinrichtingen.

Er is geen toelating vereist voor het onmiddellijk nemen van passende consolidatie- en beveiligingsmaatregelen in geval van nood, noch voor de uitvoering van regulier onderhoud.

Brussel, **08 FEB. 2018**

De Vlaamse minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed,

Geert BOURGEOIS